

L-am văzut
pe Dumnezeu

KLAUS-DIETER JOHN

L-am văzut pe Dumnezeu

Miraculoasa poveste
a spitalului Diospi Suyana din Peru

Traducere de Mihaela Tocuț-Addy

Casa Cărtii, Oradea
2015

*Tie, dragă Tina.
De peste 30 de ani,
ai contribuit la scrierea fiecăreia dintre aceste pagini.*

Cuprins

Prefață	9
Introducere	11
1. Pe marginea prăpastiei	13
2. Iubiți din liceu – pe viață	15
3. Până în Ghana și înapoi în șase săptămâni	18
4. Miracol poștal	25
5. În zigzag prin State	31
6. Muncit pe rupte	35
7. Imperiul incașilor	38
8. Anii de la Yale	41
9. Printre gloanțe	43
10. Încotro?	47
11. Sub soarele ecuatorial	55
12. Se dă startul	66
13. Zece oameni trec la acțiune	71
14. Peru sau Bolivia?	74
15. O ispravă demnă de Cartea Recordurilor	79
16. Camping în casă	82
17. Maraton prin Germania	86
18. Punctul de cotitură	89
19. Cu cine trebuie să vorbești	93
20. Istoria Kaltenbach	96
21. La Parlamentul European	100
22. Rotițe într-un mare angrenaj	102
23. Pe baricadă	106
24. Se caută depozit	109
25. O zi festivă	112

26. Săgeți aruncate spre cer.....	115
27. Emigrarea în Peru.....	117
28. Afaceri necurate	120
29. Obstacole și fundături	124
30. O turnură ca-n basme	128
31. Amfiteatrul	131
32. Douășpe state într-o singură călătorie.....	135
33. Birocrație	138
34. Primul container.....	145
35. Efectul bulgărelui de zăpadă	149
36. Stare de asediul	154
37. Sosesc primii misionari	157
38. Darul de Crăciun de la Siemens.....	161
39. Ambalat	165
40. Șapte containere dintr-o lovitură.....	169
41. La Palatul Bellevue	173
42. Nu sunt cam scumpe vitraliile astea?	178
43. O ceată de temerari	185
44. Panică, rugăciune și progrese	189
45. E timpul să ridicăm cortina	194
46. Sus pe culmi și jos în vale	196
47. Se vor termina (vreodată) lucrările?	199
48. Antroferno, Luciana și toți ceilalți	201
49. Președintele Sherlock Holmes	204
50. Să se facă lumină!	212
51. Treburi mari și treburi mici	220
52. Salzburg, São Paolo, Washington.....	224
53. Spitalul Diospi Suyana azi	230
54. Prietenii noștri cei mai loiali	233
55. Credința în presă	235
56. O linie directă cu Dumnezeu	238
57. Mulțumiri	242
58. Echipa noastră.....	244
Sponsorii noștri	248

Prefață

Nu ţin minte să fi lăcrimat vreodată la citirea unei cărți. Totuși, cartea domnului dr. Klaus John m-a mișcat atât de profund, încât pe alocuri mi-a fost greu să deslușesc scrisul printre lacrimile ce îmi împânzeau ochii. Unele cărți furnizează informații, altele amuză. Cartea aceasta nu se rezumă la atât – ea poate să vă schimbe felul în care priviți lumea și cel în care percepți sensul și însemnatatea vieții. Nu pot decât să sper că povestea spitalului Diospi Suyana vă va ajuta să priviți altfel la caracterul sacru al vieții și la puterea transformatoare a milei creștine.

Publicată inițial în Germania în anul 2010, cartea a devenit un bestseller și se află deja la a șaptea ediție. După părerea mea, *L-am văzut pe Dumnezeu* are toate şansele să facă senzație în rândul publicului vorbitor de limba engleză. Evenimentele miraculoase care au dus la construirea spitalului sunt extrem de emoționante, iar stilul narativ este captivant și plin de luciditate.

Diospi Suyana înseamnă, în limba quechua, „ne încredem în Dumnezeu”. Chiar dacă autorul își asumă cu mândrie creștinătatea, iar perspectiva sa creștină este clară pe întreg parcursul lucrării, trag nădejde că toți cititorii, credincioși și necredincioși deopotrivă, vor fi inspirați și încurajați de viziunea, căldura, umorul,umanitatea și compasiunea care emană din fiecare pagină a cărții.

Trebue să recunosc că la început am fost oarecum sceptic, gândindu-mă că povestea spitalului Diospi Suyana avea să urmeze tiparul istoriilor misionare de duzină despre „miracole” pe cât de mărețe, pe atât de neverosimile care, cercetate mai îndeaproape, se dovedesc a fi niște evenimente mai degrabă

insipide pentru care există explicații perfect raționale. În cazul lui Klaus însă, „miracol” înseamnă o succesiune de evenimente care sfidează orice logică sau așteptare omenească. La un nivel mai profund, autorul folosește termenul pentru a zugrăvi valoarea, caracterul sfânt și demnitatea vieții umane, îndemnându-ne să privim viața ca pe cel mai mare miracol dintre toate.

Povestea lui Klaus mă duce cu gândul la filozoful și medicul germano-francez Albert Schweitzer. Abandonându-și strălucita și bănoasa carieră de profesor la Facultatea de Filozofie și mare gânditor al epocii sale, Schweitzer a hotărât în 1905, la vîrstă de 30 de ani, să își consacre viața îngrijirii săracilor din Africa în calitate de medic.

Unul dintre motivele pentru care îi admir pe Klaus și pe Martina John este faptul că, la fel ca Albert și Helene Schweitzer, și-au descoperit de tineri chemarea vieții și au urmat-o cu credință și încredere. Din grăuntele de muștar format la început dintr-un vis și o rugăciune, a luat naștere în Peru o comunitate înfloritoare a harului sub forma unui spital misionar.

Datorită muncii lor, sute de mii de vieți au fost schimbate ireversibil în bine. Prin urmare, eu văd în povestea spitalului Diospi Suyana o binecuvântare și o sursă de inspirație, și totodată o provocare.

Prof. dr. Joshua Searle
Spurgeon's College, Londra

Introducere

Carteau pe care o țineți acum în mâna a fost publicată în limba germană în 2010 și s-a dovedit a fi un bestseller. La câteva luni după apariția ei, în 30 iulie 2010, stăteam la biroul meu de la spital, lăsându-mi mintea să rătăcească aiurea când, brusc, mi-a venit ideea că n-ar fi rău ca povestea Diospi Suyana să devină accesibilă și publicului vorbitor de limba engleză. Gândul mi-a zburat imediat la Janet Yachoua, o englezoaică amabilă care trăia de peste 25 de ani în Wiesbaden, orașul meu natal, aflat în apropiere de Frankfurt. Janet administra un birou de traduceri și tradusese deja mai multe articole pentru pagina noastră de internet. I-am trimis un e-mail, întrebând-o șovăielnic dacă auzise de carte și, în caz afirmativ, dacă ne-ar putea ajuta cumva la traducerea ei. Am rămas uluit când i-am citit a doua zi răspunsul: „Poate că n-o să-ți vină să crezi, dar chiar la traducerea cărții mă gândeam și eu ieri. M-am rugat o vreme pentru voi... iar peste câteva ore am primit e-mailul tău – pare să fie un plan dumnezeiesc. Pe când ai nevoie de traducere? Janet”.

Cu toate că nu mai vorbiserăm decât sporadic pe parcursul ultimilor doi ani, Janet auzise de carte; ba mai mult, cartea se afla deja pe biroul ei de ceva vreme, așteptând să se întoarcă din concediu prietena căreia i-o cumpărase. Pe când mă aflam în Anzii peruanii formulându-mi cu atenție e-mailul adresat ei, Janet se uita la carte, simțind o chemare lăuntrică de a o traduce.

În cursul următoarelor două luni, Janet Yachoua a tradus cu migală întreaga carte în limba engleză. Textul a fost, apoi, adaptat de Jennifer Baldwin pentru cititorii americanii. Acest „original” în limba engleză a stat la baza versiunii spaniole,

a ediției multilingve pentru tineret și a cărții pe care o țineți acum în mâini.

Țin să precizez că Janet a refuzat orișice plată pentru acest efort colosal.

Dacă doriți să aflați ce a captivat-o într-atât pe Janet la această povestire despre providență și minuni dumnezeiești, nu trebuie decât să citiți mai departe... Nu puțini au citit cartea, din scoarță în scoarță, într-o singură noapte.

1

Pe marginea prăpastiei

Conduceam atent pe serpentină prin ceața ce îmbrăcea nesfârșitele cotituri ale trecătorii montane într-o mantie de un alb impenetrabil.

Lângă mine în mașină se afla David Brady. Ne întorceam de la încă o întâlnire cu un grup de reprezentați guvernamentali din provincia Abancay, situată în partea centrală a Republicii Peru. Perseverența noastră părea să dea în sfârșit roade – autoritățile se învoiseră să demareze, în curând, asfaltarea drumului de acces spre spitalul nostru misionar.

Din nefericire, eram din nou nevoiți să facem această călătorie periculoasă pe timp de noapte. Când și când, se vedea licărind ușor farurile vehiculelor care veneau din sens opus. Ștersei parbrizul și, aruncând o privire mohorâtă spre David, comentai eu pe un ton posac:

— Pe ceață asta o să facem cu o oră mai mult până la Curahuasi.

Lăsaserăm de mult în urmă zona împădurită și, în câteva minute, urma să ajungem la trecătoare, când furăm orbiți de farurile unui vehicul care gonea înspre noi.

Silueta vagă a unui cap tractor părăsi banda interioară și dintr-odată se contură uriașă în fața ochilor noștri. Ceva nu era în regulă. Farurile camionului ne depășiseră deja, dar o masă întunecată venea vertiginos înspre noi, blocând drumul. Instinctiv, smucii de volan și mașina noastră de teren derapă pe marginea

benzii. Cunoșteam drumul ca-n palmă și știam prea bine că, dincolo de bordura de asfalt, se căsca un hău adânc și imens.

Ne izbirăm zdravăn de camion. Resimții puternic impactul în partea stângă a corpului. Geamurile se făcură țăndări și o ploaie de cioburi se revărsă în interiorul mașinii. Îmi ajunse la urechi scrâșnetul de metal îndoit, dar parea să vină de undeva de departe. Apoi se lăsa tăcerea. Mașina noastră însă continua să derapeze incontrolabil în direcția boschetelor de pe temuta buză a prăpastiei. David Brady stătea nemîșcat lângă mine. După câteva secunde ce părură o veșnicie, fără să știe dacă mai eram măcar în simțiri, David mi-a dat ordinul care ne-a salvat viețile:

— Frânează, Klaus!

Apăsai cu piciorul drept pedala până la podea. Mașina se opri chiar pe marginea prăpastiei. Supraviețuise ră. De fapt, într-un interval de doar câteva secunde, scăpaseră din ghearele morții nu o dată, ci de două ori – să fi fost altul unghiul de impact în timpul ciocnirii sau să fi plonjat cu mașina în hău, am fi lăsat în urmă două văduve și șase copii orfani de tată.

Totuși, iată că stăteam amândoi teferi în locul unde avusesese loc accidentul – la 3 350 de metri altitudine, învăluite de burniță și de întunericul nopții. Priveam uluit spre mormanul de fiare din care tocmai reușisem să ies prin portiera din dreapta. Mașina era complet distrusă, dar eu scăpasem doar cu un umăr zdrelit și un firicel de sânge pe obrazul stâng.

Ulterior m-am gândit că, dacă Dumnezeu ne crucește viețile în acea noapte din 16 decembrie 2008, pesemne că misiunea noastră pe pământ nu era încă terminată. Poate că o parte a acestei misiuni era să împărtăşim și altora povestea spitalului Diospi Suyana.

Iubiți din liceu – pe viață

Foindu-mă înfrigurat pe scaun, aruncai cu coada ochiului o privire înspre sala de clasă – spre ea. Ca de obicei, era adâncită în conversație cu colega ei de bancă. Eram colegi la Liceul Elly Heuss din Wiesbaden de șase ani și jumătate, dar până acum, în ultimul an de liceu, drumurile nu ni se încrucișaseră decât foarte rar și nu o băgasem niciodată în seamă. Acum, însă, eu și această fată atrăgătoare aveam nu unul, ci șapte cursuri împreună – și asta într-o clasă de doar 82 de metri pătrați.

Chiar mai mult decât frumoșii ei ochi albaștri, care mă zăpăceau dintr-o singură privire, mă vrăjea glasul ei dulce și bland. Până la cei 17 ani câți aveam pe atunci auzisem o sumedenie de glasuri, de toate tipurile și timbrurile posibile. Dar al ei era cu totul aparte – îmbietor, domol, seducător. În calitate de șef de unitate, eram obișnuit să vorbesc în public; ba, poate, chiar îmi plăcea un pic prea mult sunetul propriei mele voci. Ei, dar când vorbea ea, tăceam chitic și îi sorbeam fiecare cuvânt.

Având un fin spirit de observație, mi-am dat repede seama că această Tânără fermecătoare era fără doar și poate sufletul grupului său de prietene. Fie că își petrecea după-masa făcând echitație, fie că ieșea seara cu prietenele la cele mai grozave cluburi din oraș – toate activitățile ei din timpul liber erau discutate de-a fir a păr cu celelalte fete până la sfârșitul celei de-a șasea recreații. Lumea ei era total diferită de a mea.

Eu mă trăgeam dintr-o familie de oameni simpli și muncitori. Părinții mei trudeau neobosit în brutăria lor de la ora două dimineață și până la ora șapte seara, când se difuzau știrile la radio. După toate greutățile și pierderile suferite, simțeau fără îndoială nevoiea covârșitoare de a le asigura celor patru copii ai lor o viață lipsită de griji. Mama, Wanda, fusese deportată din Pomerania. Tata, Rudolf, era un fost prizonier de război originar din Silezia. Obârșile lor erau est-europene, suferințele îndurate în timpul războiului și mai apoi dragostea ce a înmugurit între ei le-a unit destinele. Totuși, ceea ce i-a făcut cu adevărat o singură ființă a fost credința lor în Dumnezeu.

Familia noastră își petreceau toate diminețile de duminică la „capelă”, cum numeam noi în chip drăgăstos biserică baptistă la care mergeam. În copilărie, slujbele mi se păreau lungi, dar niciodată plăcute. Cu toate că eram adesea distrat, studiind ba frumoasele vitralii din tavan, ba expresiile faciale ale celorlalți enoriași, o parte din predica își croia întotdeauna cale până în inima mea.

Îmi plăcea la nebunie să ascult povestirile misionarilor și să mă uit la fotografii făcute de ei „pe teren”. Îmi imaginam că mă aflu acolo cu ei, traversând pericolosii curenți ai fluviului Amazon într-o luntre cioplită manual. Visam să am într-o bună zi o mașină de teren de genul celor cu care străbăteau misionarii savana africană. Fiecare diapozitiv proiectat pe perete mă transporta în ținuturi exotice, conținând promisiunea unei aventuri palpitante.

Noaptea în pat obișnuiam să citesc povestile din seriile *Jungle Doctor* scrise de Paul White, un medic generalist australian care a petrecut doi ani din bogata sa carieră în vastele platouri ale Tanzaniei. Inspirat de această experiență, de parcă un doctor nu ar avea nimic mai bun de făcut, White a scris celebrele sale cărți de aventuri adresate copiilor și tinerilor. Nici nu bănuia medicul White pe când sedea sub baobab ce impact vor avea asupra mea povestirile sale. Cărțile lui mi-au umplut imaginația cu personajele misterioase ale insondabilei Africi, captivându-mi atenția

într-o măsură mult mai mare decât viața de zi cu zi dintr-un orășel german din anii '60 cum era Wiesbaden.

Acasă nu aveam televizor din simplul motiv că părinții mei nu dispuneau de timp liber. Așa că, pe parcursul recreațiilor, când colegii mei de clasă discutau despre ultimul film sau spuneau bancuri auzite la televizor în ajun, eu nu aveam cu ce să contribui. În schimb, mă simțeam în elementul meu în timpul orelor, când profesorul ne vorbea despre ținuturi îndepărтate, exploratori și cultura altor popoare. Acesta era un univers pe care îl cunoșteam și căruia aveam oarecum sentimentul că îi aparțin.

În clasă fiind, m-am apropiat încet de fata cu ochi albaștri, călăuzit parcă de o mâнă nevăzută. La una dintre primele noastre conversații, am avut o mare revelație – aproape că nu mi-a venit să-mi cred urechilor când a declarat:

— După absolvirea liceului, vreau să fac Medicina și apoi să lucrez într-o țară din lumea a treia.

Nutrea cu însuflare acest vis neobișnuit încă din clasa a opta și chiar scrisese un amplu eseу pe această temă.

— Exact asta vreau să fac și eu, am răspuns, încercând să par dezinvolt.

I-am studiat și mai atent față drăgălașă. Era oare posibil ca întâlnirea noastră să fie mai mult decât o simplă întâmplare? Oare mi-aș putea îndeplini năzuințele cele mai profunde alături de o parteneră atât de impetuoașă? Am simțit freamățul unei confirmări tăcute și am știut în adâncul inimii că aceasta era fata cu care aveam să mă însor într-o bună zi: Martina Schenk, o Tânără plină de vitalitate și de pasiune, care nutrea aceeași dorință înflăcărată ca și mine.

3

Până în Ghana și înapoi în șase săptămâni

După vară anului 1978, drumurile noastre nu aveau să se mai despartă niciodată. Deși ne-am rupt oficial „prietenia” în repetate rânduri, continuam să fim mai tot timpul împreună. Eram amândoi liderii unei organizații de tineret, mergeam la aceeași biserică, activam amândoi în mișcarea pentru pace și aveam până și același cerc de prieteni. Unde mai pui că studiam amândoi medicina la universitatea Johannes-Gutenberg din Mainz. Conversațiile noastre se axau adesea pe activitatea pe care urma să o desfășurăm ca viitori medici într-o țară în curs de dezvoltare. Acest fapt în sine nu era ieșit din comun – mediciniștii discută adesea despre o asemenea perspectivă. Totuși, după încheierea studiilor, se instalează de obicei rutina vieții reale. Mulți își intemeiază o familie, își fac o specializare, își cumpără o casă ș.a.m.d. Indiferent de ordinea în care survin toate acestea, rezultatul este mereu același – acești medici rămân în țară.

Mediciniștilor din Germania li se cere să facă dovada practicii efectuate în spital. Această perioadă de „stagiatură” se bucură de mare popularitate în rândul studenților la Medicină întrucât le dă ocazia să se familiarizeze cu lumea medicală propriu-zisă și deseori constituie un prim pas în obținerea unui viitor loc de muncă în domeniu.

Părinții Martinei nu au fost singurii care s-au arătat șocați când aceasta a anunțat în primăvara anului 1983 că are de gând

să își facă stagiatura tocmai în... Ghana. Decizia ei fusese probabil influențată de Chris Sackey, un student ghanez care se înscrisese la un colegiu din Mainz ca să studieze științele economice. Acest negru masiv declară sus și tare că este consilier al guvernului de la Accra și nu era exclus să fi avut, într-adevăr, diverse contacte printre guvernanții ghanezi.

Chris părea un tip destul de cumsecade, dar întrucâtva lipsit de transparentă. Ulterior a reieșit că era liderul incontestabil al unei benzi de infractori și își suplimenta ocazional modestul venit făcând trafic cu aur peste hotarele Ghanei. Pe vremea aceea situația politică din Ghana era cât se poate de tensionată, dar Chris nu considera că asta ar trebui să împiedice în vreun fel vizita Martinei în țara lui de baștină. Nici chiar eșuata lovitură de stat împotriva dictatorului Jerry Rawlings și starea de urgență declarată cu două săptămâni înainte de data când urma să plece Tina în Ghana nu constituiau, după părerea lui, motive serioase pentru contramandarea călătoriei.

Martina a considerat pesemne că era un pic riscant să pornească de una singură în lumea largă. Când m-a întrebat dacă n-aș vrea să-o însوțesc, m-am învoit imediat. Chiar dacă pe vremea aceea nu mai eram proprietar „împreună”, formam o echipă bună pentru înfruntarea acestei afaceri riscante.

La doar câteva zile înaintea primei mari aventuri din viețile noastre, un fost misionar ne-a recomandat să îi facem o vizită doamnei Marquand, o doctoriță catolică din Tübingen care lucrase în Ghana vreme de un sfert de secol. Doamna Marquand ne-a servit cu pâine și ceai fierbinte și ne-a dat câteva cutii cu tablete împotriva malariei, iar înainte de despărțire ne-a citit un verset din Psalmul 91: „O mie să cadă alături de tine, și zece mii la dreapta ta, dar de tine nu se va apropiă”. Nici că să ar fi putut alege un verset mai potrivit pentru noi: chiar dacă afișam un aer de aventurieri plini de cutezanță, în adâncul inimii tremuram amândoi de frică.

Aeronava companiei Aeroflot ne-a dus via Moscova, Odesa și Tripoli până în Accra, capitala Ghanei. Pentru orice eventualitate, ne umpluserăm rucsacurile cu conserve și cașcaval. Eram deci

înarmați împotriva foamelei care devasta Ghana – asta firește dacă nu cumva ni se furau proviziile.

Am coborât, oarecum șovăielnici, din avion în arșița umedă a Africii de Vest și am aruncat o privire peste aeroport. Ceea ce am văzut nu ne-a inspirat prea multă încredere. În fața noastră se întindea, ca un zid întunecat, o mare de chipuri străine și curioase.

Ne-am îndreptat prudenti, dar hotărâti spre ieșirea din aeroport și realitatea unei aşa-numite țări din lumea a treia. După ce declaraseră de atâtea ori că voi am să ne petrecem viețile ajutându-i pe cei nevoiași, venise vremea să o demonstreăm prin fapte. Ei, dar oricare ar fi fost rezultatul actualului nostru „experiment”, peste șase săptămâni urma să ne întoarcem la siguranță țării noastre natale.

— Hei, sunt aici! strigă un tip înalt din mulțimea forfotitoare.

Chris Sackey promisese că ne va întâmpina la aeroport și se ținuse de cuvânt. În mod curios, cu toate că scrisoarea prin care Martina îi comunica data și ora sosirii noastre nu părăsise niciodată oficial poștal central din Accra, Chris reușise cumva să îi pescuiască scrisoarea dintr-un sac cu corespondență și știuse exact când să vină să ne aștepte.

Diferența dintre Africa și Germania, dacă n-o conștientizăseră îndeajuns până atunci, ne-a izbit din plin când am dat să folosim toaletele de la aeroport. Toate veceurile era pline cu grămezi puturoase de excremente. E de mirare că sila nu ne-a provocat constipație cronică. Din contră, însă, după două zile sufeream amândoi de o diaree persistentă, care ne-a chinuit până la plecare.

Îndoindu-ne tot mai tare că viitorul nostru profesional era în Africa, priveam înfiorați șirurile de mașini părăsite ce se întindeau cale de câte un kilometru până la benzinării. Nu era benzină. Renunțând la speranța că va mai fi vreodată, șoferii își abandonaseră pur și simplu vehiculele în aceste rânduri interminabile. Oriîncotro ne uitam, nu vedeam decât cerșetori și copii mutilați. La un baraj rutier am văzut cum un soldat își îndreaptă arma spre un bătrân, forțându-l să se lase în genunchi. Am fost profund ușurați că nu a urmat o împușcătură.

În camera de zi a familiei Yeboah se purtau conversații însuflețite seară de seară. O altă rută riscantă ne adusese până în Kumasi, capitala mândrilor Ashanti, unde compatrioata noastră, Monika Yeboah, originară din Frankfurt, locuia împreună cu soțul ei și cu șase din cei opt copii ai săi. Am asaltat-o cu o sumedenie de întrebări: Cum de vedeam atâția bărbați jucând zaruri cât e ziulica de lungă la umbra copacilor în timp ce nevestele lor trudeau pe câmp? Cum de majoritatea bărbaților aveau concubine și amante? Acesta era un fapt des întâlnit, care le supăra din cale afară pe femei.

Dacă nu ești atent, poți cădea cu ușurință în capcana rasismului când te află în Africa. Până și misionarii și lucrătorii umanitari cu experiență spun că sufletul african este de nepătruns. Sugând felii de portocală, eu și Martina discutam ore în sir despre Africa și locuitorii ei, întrebându-ne perplecsi dacă am putea vreodată să ne simțim ca acasă într-o astfel de societate. Ne era destul de greu să facem diferență între un ghanez și altul, darăminte să le înțelegem firea misterioasă.

Puținul pe care îl văzuserăm până atunci din Africa ni se părea întunecat și amenințător. Probabil că asta avea de-a face într-o oarecare măsură cu negrul intens, neobișnuit pentru noi, al pielii localnicilor. Noaptea, până și orașul Kumasi, lipsit de felinare stradale și de firme luminoase care să răspândească măcar un licăr de lumină, era înfășurat într-o mantie de întunecime. Deși avea 300 000 de locuitori, Kumasi nu era câtuși de puțin un oraș îmbietor. Martina și cu mine ne-am lipsit bucuroși de orișice plimbare nocturnă prin urbe. După ora 18, era interzis să ieși din casă și, după incidentul la care fuseserăm martori anterior, nu eram nicidcum dornici să riscăm o întâlnire cu forțele armate.

Într-o după-masă ne-am dus în vizită la o familie de americană, prietenă de-ai Monikăi, și am pierdut noțiunea timpului. Când am observat lungimea umbrelor, am realizat că eram în întârziere și că nu vom reuși să trecem de punctul de control înainte de ora 18. Monika era uluitor de calmă. Ne-am rugat împreună să ne păzească Dumnezeu și – ce să vezi? –, pe când ne apropiam de bariera din sărmă ghimpată a forțelor de securitate, numai

ce se pornește o ploaie tropicală. Toți soldații de la punctul de control s-au năpusit în căutare de adăpost, iar noi ne-am văzut liniștiți de drum și am ajuns cu bine la casa familiei Yeboah. Era prima rugăciune din viața noastră la care ni se răspunse sătă de clar și de prompt. Totuși ne măcina întrebarea dacă ploaia torențială nu fusese cumva doar o incredibilă coincidență, un capriciu al naturii survenit la momentul potrivit.

Săptămânile petrecute în Ghana au fost o experiență care ne-a deschis ochii din toate punctele de vedere. Lipsa de igienă și organizare de la marele spital municipal Komfo Anokye din Kumasi era de-a dreptul înfiorătoare. Imediat ce am intrat în clădire ne-a izbit un miros ciudat, iar la scurtă vreme după aceea am aflat că spitalul era infestat de șobolani.

Monika Yeboah a avut amabilitatea să ne aranjeze un stagiu de două săptămâni la clinica misionară de lângă lacul Bosumtwi. La sosire, când am coborât din mașină, nu am avut niciun dubiu că ajunseserăm în inima Africii. Dealurile ondulate din jurul întinsului lac al cărui ocol necesita cel puțin o zi, satele adormite de pescari de pe malul apei, alcătuite din colibe rotunde cu acoperișuri din paie, asfințitul de soare ce picta văzduhul în nuanțe de roșu, ritmul surd al tobelor rezonând peste lac – toate acestea ne-au dus înapoi în timp, la vremurile lui Livingstone. Aici Africa descrisă în cărțile pentru copii prindea, într-adevăr, viață. Aici puteai trăi în liniște – astă dacă nu punem la socoteală bâzâitul constant al insectelor și riscul aferent de a contracta malaria, o problemă majoră cu care se confruntau ghanezii.

Dispensarul misionar era condus de Margery, o soră medicală metodistă din Anglia. Împreună cu cele patru asistente ghaneze din subordinea ei, aceasta trata între 50 și 80 de pacienți pe zi. Era o femeie tare ca piatra din toate punctele de vedere, care nu își pierdea cumpătul niciodată. Când Tina s-a îmbolnăvit bunăoară de malarie, Margery a rămas calmă și stăpână pe sine, administrând stoic medicația necesară până ce fața roșie ca racul a Tinei își recăpătat culoarea normală.

În lipsa unor laboratoare performante, activitatea medicală constă, de regulă, într-o diagnosticare vizuală și distribuirea

de tablete. Standardele nu erau mult mai înalte nici la spitalul pediatric din Kumasi. Aici doctorul Hunter, de obârșie indiană, obișnuia să consulte până la două sute de copii în fiecare dimineață. Își așeza mâna stângă pe abdomenul copilului, palpând cu degetul mare splina și cu restul degetelor ficatul, în timp ce cu mâna dreaptă completa fișa medicală. Într-o zi, când ne-am întâlnit cu el la ora prânzului, ne-a spus ce avea de gând să facă în după-amiaza aceea.

— Trebuie să cumpăr hârtie, creioane, benzină și alimente. Dacă nu îți le procuri singur, va trebui să te descurci fără ele!

După experiențele avute la diverse unități medicale regionale, un lucru a devenit cât se poate de clar: în Ghana lipseau mai toate lucrurile care în Germania erau luate drept sigure și, în consecință, standardele medicale erau înfricoșător de scăzute. Ce rost aveau toți anii noștri de studii la facultatea din Mainz, unde învățaserăm atâtea noțiuni teoretice și metode moderne, când aici nu puteam pune în practică nimic din cele învățate? Cel mai supărător lucru era atitudinea nepăsătoare, inumană a societății africane față de cei suferinzi, până și în spitalele de stat. Pacienții care nu puteau plăti pur și simplu nu erau tratați. Cu alte cuvinte, dacă nu dispuneai de un teanc de bani ca să îi dai chirurgului, nu aveai decât să te tratezi singur de apendicită.

Martina și cu mine am cântărit situația și am tras câteva concluzii. În primul rând, cu toate deficiențele lor, spitalele misiонare vizitate de noi funcționau mult mai bine decât clinicile de stat. În al doilea rând, noi consideram că preceptul creștin de a-ți iubi aproapele nu este doar un simplu clișeu, el trebuind să se răsfrângă în grija iubitoare a unui medic pentru pacientul său. Or, în marea majoritate a locurilor vizitate de noi, iubirea față de aproape lipsea cu desăvârșire. Ce mai, ideea de a lucra pe termen lung în Ghana sau într-o țară asemănătoare ne atrăgea din ce în ce mai puțin.

Ne întrebam dacă ar trebui să renunțăm pur și simplu la planurile noastre de a deveni medici misionari, când lucrurile au luat brusc o întorsătură remarcabilă. Am făcut cunoștință cu domnul prof. dr. Eldryd Parry, un medic uscățiv și sobru din

Țara Galilor, care s-a dovedit a fi influență pozitivă pe care speram să-o găsim pe parcursul stagiului nostru în Ghana.

Nu că Parry ne-ar fi risipit îndoielile cu vreun raționament ingenios sau ne-ar fi bătut liniștitor pe umăr – nici vorbă. Adevărul fie spus, era un om destul de taciturn. Și totuși, în oceanul de nedreptate care ne înconjura, omul acesta era o întruchipare a speranței. Spre măhnirea familiei sale din Marea Britanie, Parry a renunțat la o carieră promițătoare pe meleagurile sale natale pentru a ajuta la construirea sistemului medical din Ghana. Oriunde se ducea, era precedat de nobila sa reputație. „Și-a împărțit până și ultima felie de pâine cu grădinarul”, șopteau unii. „Este un om exemplar din cap până-n picioare”, murmurau alții.

Cu puțin înainte să părăsim Ghana, am înnoptat acasă la el. Eram pe jumătate adormiți, când l-am auzit cântând încetisor – nu șlagăre de la radio, ci psalmi din Biblie. Nelăsându-se abătut din drum și nici înfrânt de întrebările rămase fără răspuns, acest om găsea tărie în credința sa în Dumnezeu, o credință ce rămânea neclintită indiferent de dispoziție sau de împrejurări. Viața domnului profesor Parry ne-a transmis un mesaj clar, devenind pentru noi un veritabil model de urmat.